

Klášteř sester trapistek v Romontu nedaleko Fribourghu

Byla jsem dobrovolnicí v klášteře trapistek

Dobrovolná služba je příležitostí, jak být prospěšný druhým, a zároveň prožít nevšední zážitky. Sama jsem měla možnost strávit přes čtyři měsíce v trapistickém klášteře v Romontu nedaleko Fribourghu ve francouzské části Švýcarska. A byla to opravdu zkušenost k nezaplacení.

Všechno začalo před dvěma lety, když jsem před Vánocemi dostala nabídku stát se dobrovolnicí v klášteře trapistek v Romontu. Musím se přiznat, že v první chvíli jsem si říkala – komu by se chtělo být dobrovolníkem v klášteře? Pak ale dny ubíhaly a já jsem o nabídce čím dál víc přemýšlela. Hodnotila jsem svůj dosavadní život, několik let dobrovolné práce ve skautingu, u salesiánů, neustálé pobíhání sem tam, prostě žila jsem klasickým pražským životem, kdy si člověk ani nevyčítá, že přichází jaro.

Přitom jsem v mládí toužila jet jako lékařka do Afriky, a tak jsem usoudila, že nastal čas odloučit se od domova, zažít něco jiného, dát svému životu trochu klid a řád, být užitečná a v neposlední řadě si zlepšit francouzštinu. Proto jsem napsala na uvedenou adresu a zanedlouho jsem měla domluveno, že budu v klášteře od září do ledna.

Proč potřebuji dobrovolnice

Při příjezdu do Romontu jsem se seznámila s dobrovolnicemi, jež právě končily, a také s dívčinou, která je se mnou vystřídá. Myslela jsem si, že potkám spíš dívky mého věku kolem 22 let, ale průměrný věk se blížil spíš ke čtyřicítce.

Možná se ptáte, proč klášter potřebuje dobrovolnice? Ještě před čtyřiceti lety tvořily komu-

Sestra Marie-Xavier mě učila francouzštinu

nitou více než čtyři desítky sester. Při mém příjezdu žilo v klášteře už jen sedmnáct sestřiček, z toho jedna byla v nemocnici. Nejmladší sestře bylo 40 let, ale většina trapistek byla ve věku mých babiček. A jelikož neměly dorost, potřebovaly pomoc, aby zvládly běžný chod kláštera.

Původně jsem si myslela, že jako dobrovolník budu pracovat celý den, ale opak byl pravdou. Sestrám trapistkám nešlo o to, abychom udělaly co nejvíc prá-

ce, ale abychom se staly součástí jejich komunity, tedy účastnily se jejich modliteb, jídla, práce i odpočinku.

Heslem řádu cisterciáků přísné observance, lidově trapistů – a tedy i trapistek, je „ora et labora“ – modlí se a pracují. A tak také vypadá jejich den. Vstávají velmi brzy ráno, sestry v Romontu už ve 3.40! Celkově se trapisté během dne modlí sedmkrát a na práci je vyhrazeno pět hodin. Zbytek je čas na studování, prostor pro osobní modlitbu či pro odpočinek. Každý den má stejný časový harmonogram, aby byl jasný prostor pro modlitbu a pro práci. Když zazvonil

zvon, nechaly jsme práce a šly do kostela.

V klášteře se nechodí do důchodu

My dobrovolnice jsme vstávaly později, ve tři čtvrtě na sedm, na ranní chvály. Poté jsme se nasnídaly a přidaly se k sestřičkám do jejich denního režimu. Mou hlavní pracovní náplní byla pomoc v prádelně. V klášteře se nechodí do důchodu a sestry dokud mohou, tak pracují.

Sestřička Colleta, která se pohybovala pomocí vozítka, prádlo roztřídila a určila, na kolik stupňů se má prát, a také mandlovala. Já jsem dávala prádlo do pračky, chodila včeset atd. Když jsem měla v prádelně hotovo, práce tam zabrala tak dva až tři dny v týdnu, pomáhala jsem, kde bylo potřeba – v zahradě – při úklidu, s výrobou marmelád či hořčic, pečovala jsem o sestřičku na vozíčku... Až v klášteře jsem si uvědomila, že za pět hodin práce se toho moc nestihne. Také jsem měla každý den hodinu francouzského jazyka se

Dobrovolnice s abatyší a převorkou

Takhle vypadá stroj na výrobu hostií

Prádelnu, své nejčastější pracoviště, jsem trochu vyzdobila

Sestra Claire při výrobě hostií

sestrou Marie-Xavier, bývalou profesorkou francouzštiny.

Možná někomu nejde do hlavy, jak se takový klášter může uživit, když se v něm jen modlí, studuje či pracuje pro potřeby kláštera. Trapisté mají ve své řeholi napsáno, že mají být soběstační, a proto produkují výrobky, které prodávají. Velmi často to jsou marmelády, likéry či hořčice. Lidé si je pak mohou koupit v jejich krámcích. Ceny výrobků jsou však vyšší oproti zboží z běžných obchodů. To proto, že jednak mají nakupující možnost trochu sponzorovat klášter, ale především to je cena kvalitní ruční práce. Mohu potvrdit, že udělat např. bezovou marmeládu není vůbec jednoduché – otrhat bezinky, přebrat, omýt, dát uvařit, přidat cukr, rozlít do sklenic, sklenice omýt, pečlivě nalepit nálepky... Poté, co jsem si sama výrobu vyzkoušela, přišla mi cena adekvátní. Když dostanete například marmeládu či hořčici od trapistů, tak ji neberte jako levný produkt, ale jako poctivou a kvalitní práci!

Hostie a poutníci

Klášter v Romontu se také specializuje na výrobu hostií. Dříve se vyráběly ruční technikou, dnes se většina hostií vyrábí strojově v nově upravených prostorách kláštera. Přimo u výroby hostií jsem nebyla, ale postřehla jsem, že nejprve se z vody a z mouky

udělají obdélníkové pláty, které se pečou ve speciální troubě. Pak se dají do vlhké místnosti, kde pláty navlhnu, aby se daly lépe vykrajovat. Nakonec se stroje vykrajují hostie v požadovaných velikostech. Ručně se třídí na dobré a špatné, a pak se balí do balíčků po několika tisících.

Zde v klášteře se vyrábějí „pokoncilní“ hostie, tedy tmavší a trochu hutnější než naše bílé „předkonicilní“. Jak říkala sestřička Claire, která má vše pod palcem, během let se jejich spotřeba snižuje. Na otázku „proč“ mi odpověděla, že to je nejspíš tím, že ubývá lidí, kteří chodí do kostela.

Nám se líbilo, že zbývalo hodně odřezků. Prý se jim u nás v Česku říká křesťanské chipsy.

Trapisté mají v řeholi také stanoveno, že se mají starat o poutníky. Řekla bych, že poutníků jsou dva druhy. První jsou ti, co přespávají v klášteře na jednu dvě noci a poté jdou dál za svou poutí. Klášter v Romontu leží na cestě do Santiaga de Compostela, takže tam pobývalo velmi mnoho putujících poutníků. Jiní poutníci jezdí do kláštera spočinout třeba na týden na jakousi dovolenou. Je zde totiž prostor pro osobní duchovní cvičení. Být v tichu, účastnit se modliteb (někteří lidé chodili i na ranní vigilie) a odpočinout si. Zájem o tuto možnost je velký, sestřičky mají téměř stále plno.

JAK SE STÁT DOBROVOLNÍČÍ V KLÁŠTEŘE?

Nabídka pro mladé dívky strávit několik měsíců v klášteře a zažít něco neobvyklého stále trvá. Jazykové bariéry se bát nemusíte, znalost jazyka není podmínkou, i když základy francouzštiny či němčiny jsou výhodou. Budete mít prostor k odpočinku od dosavadních starostí, k tomu, být sama se sebou a popřemýšlet nad svým bytím... Kontakt zprostředkuje Bohumila Havlíková, Češka, která v roce 1968 emigrovala do Švýcarska (e-mail: milahavlik@bluewin.ch).

Každodennost a samota

Dny plynuly jeden za druhým, kolikrát jsem ani nestihala registrovat, jaký je vlastně den. Až v klášteře jsem ale měla čas si všimnout, že se stromy obalují do krásných pestrých barev, že padá první listí. Až tam jsem si uvědomila, co je to krása podzimu.

Abych vše nevybarvovala jen do růžova, musím přiznat, že jsem měla i osobní krize. Občas jsem měla problém smířit se s každodenní všedností... V Praze jsem často toužila po určitém řádu, kterého ale u vysokoškolského života lze těžko dosáhnout. Tady jsem měla konečně možnost vyzkoušet si onu každodenní „železnou“ pravidelnost. A zjistila jsem, že někdy mě právě tato pravidelnost ubíjela. Jeden den stejný jako druhý.

Jindy se zase dostavovaly zvláštní nepříjemné pocity – až jsem si uvědomila, že to je tím, že jsem často jen sama se sebou. Ta zkušenost nám dnes totiž chybí, neumíme žít v tichu. Všude – v obchodech, kavárnách – hraje hudba, nosíme stále sluchátka a doma si často pouštíme hudbu. To v Romontu jsem si musela zvyknout na to, že najednou slyším sebe samu.

Nevšední zkušenosti

Čas rychle ubíhal a za chvíli nastala doba adventní. Začala jsem chodit na ranní vigilie. Bylo to náročné, ale stálo to za to. Takový advent hned tak neprožiju! Před mým odjezdem domů

na vánoční svátky zemřela sestra Canisie. Po tři dny ležela v klášterním kostele na márách – na dřevěné desce, bez rakve, v řeholním oděvu... A po celé dny se u ní někdo modlil žalmy. Byl to pro mě velmi nevšední pocit, když jsem přišla na večerní modlitbu dřív a zjistila jsem, že jsem sama v temném kostele se zesnulou sestřičkou. Uložení do země probíhalo také neobvykle. Těla zesnulých sester se do hrobu ukládají bez rakve, jen obličej se překryje bílým šátkem...

Celkové desetiměsíční pobyt ve Švýcarsku jsem dokončila jako au-pair v blízkém Fribourgu, kde jsem se starala o osmiletou Cosimu a jejího brášku Ference, který se narodil dva týdny po mém nástupu do rodiny. Musím říct, že oproti klášteři byl pobyt v rodině velmi odlišný.

Klidného rytmu kláštera jsem si mohla opět užít během Velikonoc, svatodušních svátků, a pak při pohřbu své profesorky francouzštiny, drobné sestřičky Marie-Xavier, která odešla za svým Pánem ve věku 87 let. Byla to nejlepší profesorka, jakou jsem kdy měla.

Možná by se mohlo zdát, že se sestřičky asi málo modlí za nové řeholnice, když jejich řady řídí. Musím ale dosvědčit, že se na tento úmysl modlí velmi intenzivně. Doufám a věřím, že skryté prosby sestřiček za celý svět budou vyslyšeny.

Marie Jakubcová

Foto **Monika Surá,**

Šárka Papežová a autorka

Pohřeb sestry Canisie